

CSIKMEGYEI HIRADÓ

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

Egész évre 6 korona.
Félévre 3 korona.
Egyes szám ára 14 fill. — Megjelen minden szerdán.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Vár-utca, hova a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések küldendők. — Kéziratok nem adtnak vissza.

HIRDETÉSI DÍJAK

Oldal díjazásán szerint lesznek megállapítva. Kereskedők és iparosok társasági hirdetésnél árkedvezményben részesülnek. Nyitólár postáért 30 fillér.

A fajszeretet ápolása.

Oly szépen hangzik az az igazán ideális s az emberi kötelességek legméltóbb, legmagasztosabb betetőzéseül hangoztatni szokott eszme: „Haljunk meg a hazáért.” Midőn a haza érdekei azt kívánják, hogy polgárai vagyionuknak, személyes érdekeiknek, családi boldogságuknak feláldozása után vériüket is ontsák, életüket is odaadják az ősi vértől már megszentelt hazá földjének védelmében, nem létezhetik semmi boldogítóbb tudat, mely a honfiut jobban lelkesítené, hisz oly édes a haza boldogságáért, jólétének előmozdításáért meghalni. Az ágyuk dörgése, a csaták buzdító zaja közepette, midőn arról van szó, hogy az ország területi épségét, ősei által kivívott szabadságát, alkotmány-szentelése jogait s mindazt kell megvédeni, a melyeknek elvesztése esetében a hazájáért igazán lángolni tudó polgár élete úgy sem érne semmit — igazán lelkesíthet, az eszme fénykörébe ragadhat minden hazafit a már hangoztatott eszme: „Haljunk meg a hazáért.”

De a béke idejében, midőn az

állam-, a haza céljai minden polgárának életét hazájáért lelkesülő munkásságát követelik, előtérbe lép az a tudat, hogy a kötelességek hü teljesítése, az állami célok elérésére fordított s igazi nemes eszmétől áthatott törekvések és azoknak a cél által szentesített megvalósítása szintén oly ideális eszme, a melyek elérése a honfi keblét csak lelkesítheti, csak sarkallhatja. S midőn erről van szó, nagy fontosságú kérdésként emelkedik ki az, hogy a faji szeretetnek ápolása, az összetartózándóság érzetének emelése szintén ott áll vágyaink tetőpontján s az után törekedni, azt megvalósítani s annak szolgálatában állani egész lélekkel, szintén elmulasztatlan kötelessége minden magyar embernek.

Egy dicső ezredév fény sugarai, a szenvedések- a küzdelmekből alakult csillagkoszoru, a mely a magyar fejt övezi, a lelkesítő emlékek, egy ragyogó mult, a melyek eddigi tenállását dokumentálják, mind megannyi szilárd alap, a melyek feljogosítják a jövőre.

Minden, a mi lelkesíthet ott feltalálható az ő multjában, s a leg-

szomorubb napok is, a melyek válságossá tették helyzetét, fennállását, ma már csak buzdításként állanak elő, hisz azokból a nemzet dicsőségesen emelkedett ki, s anyai harc, milliónyi szenvedés után egy nagy löporfellegből kibontakozva áll fenn.

Azonban dicsősége egén vészfelegek tornyosulnak. A gazdasági élet válságai, a megélhetés igazán kétségbeejtő kérdése ijesztő mérveket kezd ölteni s ha épen megcsenmisüléssel nem is, de nagy, irtóztató veszélylyel fenyegetik a fajt, a melynek pedig élni, virágozni kell.

A magyar faj egyik hatalmas, sok századon át éltető erejét: a szökelységet fenyegeti legjobban a vészely. Az elcsögyenyedés, az eladósodás oly nagy mérvben lépett fel nálunk, hogy ha ez sokáig így tart s orvoslás, gyors segély sehonnan nem érkezik, elpusztul, elcsenevészedik, hazáját, kélti bérceit, a melyek még ősei nagyságáról beszélnek — itt kell hagyja, hogy messze idegouben, hazája határain kívül, nyelvét, nemzetiségét levetkőzve éljen s örökre elveszzen a magyar nemzetre nézve a vér, a melyről pedig nagy költőnk Potófi

TÁRCZA.

Elrabolt nyugalom.

Írta: Rozsondai Albert.

(Folytatás és vége.)

V.

Hajnál Berta báróné lett. A világ az a világ, mely sok egyes emberből áll s melyet társadalomnak is nevezünk, melynek tagjai különösen a nőnemű tagjai, oly szívesen foglalkoznak apró hétköznapi dolgok és események tárgyalása, vagy jobban mondva pletykázásával, betekig beszéltek a mesailance-házasságról irigységgel eltelve, nem kérdozták, hogy vajjon boldog-e a báróné; azt hitték, mert nem főúri családból származott leány, már boldog, mert báróné lett és a rang mindent kielégít, még a szívet is.

Balga felfogás.

És mégis nem volt egyetlen egy ember sem, ki ellenkezőjét merete volna még csak gondolni is; még Borhegyi sem hitte azt.

De hát hogyan, midőn egy kék vértű arisztokrata feleségül vesz egy polgár leányt, kinek egyetlen kincse szépsége és érényel! És egy ily leány ne lenne boldog, midőn fényes nevet ad neki a férfi s pompával, fényvel környezve!?

Valóban, ha az ellenkezőjét tudnák meg az irigy intelligencia pletykázó tagjai, talán így kiáltanának fel:

— Dúre asszony!...

És a báróné is felkiált az irigy tekintetek látásakor:

— Bolondok, hát a pompa, a fény teszi az embert boldoggá!?

Valóban nem!... Neki van igaza, ő tapasztalatból beszél.

A hervadó rózsához hasonlít sápadt arcával s beesett szemével. Hangját ritkán lehet hallani, csak jár az emberek között, mint egy élő-halott s szótlanul törülgeti a szegények és betegek könnyeit; a társalkodónő örökig beszél neki mindenféléről s hosszas beszéde közben mindössze egy „igen,” vagy „nem” mel felel a hozzá intézett kérdésekre és a társalkodó nő kitüntetve érzi exaltál magát, hogy nem egyszerű fejből tással felel neki.

Beteg, nem a test, hanem a lélek s akkor bizony a fájdalom, midőn a lélek beteg. Öröm, vagy ha egyaránt nincsen hatással rá. Midőn a kunyhók lakói közt gyakorolja a játékonyságot alabástrom arczán elömlő fenégség nyugalom olybá tünteti az emberek előtt fel, mint védan gyalt, mint szentet. A jámbor emberek olyankor halkan sugnak össze:

— Olyan ő, mint egy szent.

Ilyenkor, megtörni érzi a jégzivet és szemében egy pár könnyecpp is megjelen, sőt hajtva mondja magában:

— Szentnek tartotok ti „gazdag szegények,”

pedig nagy bűnös vagyok, mert míg gazdag vagyok anyagiakban, szegény a léleknyugalomban, tudom, hogy ha látnátok szívembe nem cserél-

nétek velem, ki egy férfi nyugalmat is elraboltam, mert én „szegény gazdag” vagyok...

A kisvárosi intelligencia műsorral egybekötött jótékony célú táncmulatságot rendezett. A műsor egyik pontját Borhegyi tudományos felolvasása a villanyról, mint korszakalkotó találmányról, töltötte ki.

Megjelent Vizváry báró is nejjével együtt, ki a védnöknői tisztet vállalta magára.

Lélegzetét vissza fojtva hallgatta Borhegyi tudományos felolvasását és midőn bevégezte, ő volt az első, ki tapsal adózott a tudomány emberének, legnagyobb örömére a társalkodó nőnek ki kedélyváltozást olvasott ki a báróné felszálló szeméből. El is határozta magában, hogy többet nem fog regényeket, hanem csakis tudományos műveket olvasni a bárónénak.

Nem sejtette, hogy a férfi jelenléte van hatással kedélyvilágára.

A báró felkelt helyéről s kezét nyújtott Borhegyinek, majd karonfogva vezette nejjéhez és bemutatva neki.

A nő és férfi tekintete találkozott s egy hanggal sem árulták el, hogy ök régen ismerik egymást. A felzaklatott keblek fájdalomát palástolta a hideg arc. A hang nem árult semmit. Udvariasak voltak egymással szembe és — idegenek, egyéb semmi.

Borhegyi midőn a báróné félre tekintett, meghajította magát és távozott.

Fájt neki az erőltetett hidegség, de őrzelmecsi fölött uralkodni igyekezett és ott maradt

oly lelkesülten zengő: „Minden csöppje drága gyöngyöt ér.”

Ha van még mód — pedig van elég — használjunk fel minden eszközt, kövessünk el mindent, hogy megmentsük a hazánkat ezt a fajt, mely dicső multja után jobb sorsra érdemes.

Együttes társadalmi munkánk, buzgó odaadással, lelkesedéssel párosulva, fog módokat, eszközöket találni, hogy az a minden reményéből kiforgatott, a megélhetés fellett kétségbeesett székely ne legyen kénytelen végső elkeseredésében a vándorbotot felvenni s itt hagyni a földet, a hol pedig oly nagy szükség van róla.

Miért, oh miért kellene épen a legszivósabb, legderékabb fajnak elveszni s miért ne lehetne ezen segíteni. A faji szeretet s az ettől lelkesített társadalmi élet, párosulva az állammal ez irányban teendő munkálkodásával, kell eszközöket, orvoslást találni, mely a székely népet nagy bajából kisegíti, hisz ez oly égető létkérdés.

A hazáért, ha kell, meg tudunk halni, miért ne hozunk ennél kisebb áldozatokat egy oly nagy betegség, az államot fenyegető veszély megakadályozására, a mely ha bekövetkeznék, az államot érné a nagy veszély, fenállásának alapját gyöngítendő meg.

Fel hát a nemes küzdelemre! Ne riadjunk vissza semmitől, hisz hatvá-

nyozott munkánknak, küzdéseinknek célja nemes, a szükség pedig, mely munkánkat követeli, sürgős, égető létkérdés; lépünk akcióba a székely faj fentartása érdekében s a vér nélküli diadal, melynek fáradozásainkat követnie kell, édes, megnyugtató boldogsággal töltend el majd; mert egy fajt, azt az imádott székely fajt mentettük meg a végromlásból. R.p.

Előfizetési felhívás.

Háromnegyed év multával a lezajlása után, az új negyed évi kezdetén, midőn előfizetésre kérjük fel olvasóinkat — úgy hisszük, hogy ezt méltán tehetjük és nem tarthatunk attól, hogy valaki az előfizetési díjat kielőbort pénznek tartsa.

A székely nép érdekeinek előmozdítását, a csiki viszonyok istápolását s az elharapodó hajdonok az irányadó körök felhívása, figyelmeztetése által való segítséget tüztük ki zászlónkra, a mely habár csak háromnegyed éve is lobog, a kitűzött célra diadalt és nem lelkiztatást, porba sújtást hozott. S ha nem is a tökély magas fokán valószínűtlen is meg kitűzött céljainkat, az a tudat, hogy fátadtságot nem kímélve, megleszített erővel törekedtünk annak oly irányban és oly tokon megvalósítására, hogy most midőn a negyedik évnegyedre új előfizetést nyitunk, bátran nézhetünk az elé és kérhetjük olvasóink becses támogatását továbbra is arra, hogy előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek.

Előfizetési feltételek:

1. Egész évre 6 k. — f.
2. Fél évre 3 k. — f.
3. 1/4-ed évre 1 k. 50 f.

Hazafias tisztelettel:

**A CSIKMEGYEI HIRADÓ
szerkesztősége és kiadóhivatala.**

Mindenféle.

— **Eljegyzés.** Dr. Klug Gyula pozsonyi felső kereskedelmi iskolai tanár eljegyezte Jakab Antal főgymn. tanár bájos leányát, Jolánkát. Gratulálunk.

— **Halál-zés.** Balló Gábor megyei alszámvevőt és nejt sulyos csapás érte. Egyetlen fiacskájukat Gáborkát, folyó évi szeptember 30-án ki ragadta a halál körlelhetlen keze szerető karjaik közül. Temetése tegnap délelőtt volt. A kis angyal elhunyt a fölött kesergő szülők bánatában öszinte szívvel osztozunk.

— **Áthelyezés.** Kőrczei Lajos m. kir. honvéd hadnagyot, a helybeli honvéd zászlóalj derék tisztjét, ki városunk társadalmának is előnyösen ismert kedves alakja volt — Fogarásra helyezték át.

— **Állandó választmányi ülés.** Folyó hó 1-én vármegyénk állandó választmányi ülését tartott, a melynek fűtárgyat az októberi közgyűlés tárgyaitnak előkészítésre képezte.

— **Meghívó.** A „Csiki róm. kath. Tanító-egyesület” a f. évi október hó 6-án Csik-Somlyón a tanító-képző gyakorló iskolájának tantermében, tekintettel a jelen jubiliárius szent évre, diszüléssel kapcsolatos közgyűlést tart, melyre úgy az egyesület tagjait, mint a tanügy barátokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgysorozat. I. Dísz gyűlés: a) 9 órákor szent-mise Te-Deum-mal a zárda templomában. b) A gyűlés termében: ének a tanító-képző ifjuság által. c) Elnöki megnyitó vonatkozással az ünnepély méltatására. d) Szavalat, tartja: Puska Tamás egyesületi főjegyző. e) Ének: a tanító-képző ifjuság által. II. Közgyűlés. a) Jegyzői jelentés. b) Jegyzőkönyvek felolvasása. c) Pénztárnoki jelentés. d) Költségvetés megállapítása. e) Tisztújítás. f) Kezeli ügyek elintézése. g) Indítványok.

— **Színészek városunkban.** Fekete Béla színigazgató társulatával — a melyet már közönségünk ismer — városunkba jön és már e hó 6-án a mint az előleges színi jelentés írja, megkezdte előadásait a Hámán és Eszter, vagy a csoda ember keleti operával. Reméljük, hogy az uualmas

végig az estélyen, habár futni szaladni szeretett volna onnan.

Ő volt legutolsó, ki távozott az estélyről a fásult nyugalmával a kis város hűlgeinek magára irányozta figyelmét. Ha végig ment gondolatokba merülve az utcán, női fejek kandikáltak az ablakon át utána. Egymást érte a lányos manák thea-estélyre, uzsonára stb.-re érkező meghívása s ő mindannyiszor kimentette magát, nem vágyott társaságba. Otthon fogyasztotta el csendes magá fűzte theáját, elmélkedve magában a mult idők nyugalmáról, a jövő bizonytalanságáról. Majd az emberi élet 3 kiemelkedő mozzanatát: a születés, házasság és halálzat tette tanulmánya tárgyává s ezen két előbitől tette függővé a lelki erő nagyságát a halállal szemben.

Egy vasárnap délelőtt is fűzte gondolatait, elmélkedett, midőn a levélhordó belépett s egy őszhajtott lapot adott át neki.

Szétnyitotta.

— Visváry Géza báró gyászlapja! . . . — susog s aztán felsőhajtott: — Szegény asszony mily korán jutott özvegységre! . . .

Nem kiáltott fel örömeiben, mint sok férfi tette volna az ő helyében. Nyugodt maradt nem fűzött reményeket a gyászszeszhez. Ő csak a nőt sajnálta:

— Szegény asszony, mily korán jutott özvegységre! . . .

Minő ritka jellemű férfi! Ő sajnálkozik, midőn más örülne . . .

VII.

Félév mult el a báró halála óta, de ő nem

közeledett a bárónéhoz. Az elrabolt nyugalmat boldogsággal nem hitte felcserélhetőnek a egészen megijedt, midőn a báróné belépett szobájába telpig fekete ruhában.

— Eljöttem Önhöz. tanár ur, — kezdé a társalgást, miután helyet foglalt egy széken s a vele szemben álló Borhegyinek is intett, hogy üljön le — mert Őn kerül engemet. Őn részvét sem nyilvánította nekem, férjem temetésén sem jelent meg és megsem látogatott . . .

— Tudom, — folytatta a báróné — kitálatam gondolatát, hanem mond semmit is tudom, hogy miért nem tette azt. És én sokkal jobban tudom azért . . .

Itt elakadt, nem tudta hogy mit mondjon, végre kimondta legjelentőségtejljeszob szót:

. . . szeretni, Őn azt hitte, hogy én kételkedni fogok részvétében s közeledését félremagyarázom, ugy-e bár?

— Ugy van, méltóságos asszonyom

— Ne mondja nekem méltóságos asszonyom, mondja ugy: Berta.

Borhegyi szive hevesen dobogott, szerette volna keblére ülelni őt, susogni fülébe szerelmes szavakat s elmondani, hogy egy év óta mennyit szenvedett érte, de az arc elpálasztotta a kebelben dülő érzelmeket s uralkodva érzelmében, tompán mondta:

— Nem tehetem.

A nő csillogó szemekkel nézett rá.

— Nem teheti?! Erre a válaszára is készen voltam, de most én fogom meg Őnt . . . Nem vagyok több lépcső, az alispánból főispán lett s a bárónéból tanárné akar lenni! . . .

Borhegyi szótlanul, meglepetve bámult rá. Az meg folytatta:

— Feláldoztam lelkeim nyugalmát mások boldogságáért s én az elrabolt nyugalmat Öntől visszakérni jöttem, hogy tegyen boldoggá. Egyedül boldoggá csak ön tehet! . . . Távoll tartotta magát tőlem, mert gazdag vagyok, mert rangom van, ne féljen a gazdagságtól, hisz ön gazdagabb szászszorta, nem ezerszerte, mint én. A ki áldozatot tudott hozni a szegény himző leányért, levette a papi köntösöt, az tud mindig hiven és igazán szeretni!

Borhegyi kezeibe temette arcát s a sirt, a nő folytatta:

— Ne titkolja, látom most is szeret. Tegyen boldoggá engemet, a sokat szenvedett nőt, s adja vissza elrabolt boldogságomat, legyen férjem! . . .

— Oh báróné, mért tépi fel a hegedő sebeket, mért támasztja fel az eltemetett vágyakat?

— Mert szeretlek! — mondá a nő s oda lépett hozzá, keblére dobta magát s sirtak mindakketten.

Borhegyi nem távolította el, miat midőn még pap volt, hanem átölelte s eljegyezte egy csókkal, egy hosszú, szenvedélyes csókkal magának. Boldog volt mindkettő.

— Szeretaz?! —

— Imádlak, szerelmem! . . .

Ugy tetézett nekik, hogy az elrabolt nyugalmat visszaadta egy perc boldogsága, a kárpótolta a kiállott fájdalomakat. A fásult szivekben csendes melegség ömlött el, a csillogó szemek sugára ismét találkozott.

Vissza volt már nyerve az elrabolt nyugalom.

ősi estéket kellemes fogják tenni s a reményeknek, a melyekkel érkezéskül elé nézünk megfognak felelni.

— **Szent Mihály napi országos vásár.** Nagy ünnepséggel folyt le a városunkban Szent Mihály napján tartani szokott országos vásár. A megelőző 3 napon át a baromvásár volt, a melyen a vidékről és a szomszéd megyékből nagyszámban jött vevők ugyancsak szedték össze a szarvasmarhákat, a melyek tömegesen hajtottak fel a vásárra. A szép idő nagyon kedvezett a forgalomnak — s ennek is tulajdoníthatni egyfelől, hogy ily nagy forgalmu országos vásár nemigen szokott lenni. A szombati kirakodó vásár is minden tekintetben kielégítette a különböző árukkal a vásárra jött árusok várakozását. Habár nagy volt a kereslet megvolt a kínálat is. Különösen a ruha kereskedők sátrai teltek meg mind több és több vevővel. Itt van a tél s mindenkinek szüksége van meleg és jó ruhára s ezeket a vásáron olcsóbban lehet megkapni, mind máskor. A cipőszek, csizmadiák szintén jó forgalmat csináltak. Ugyancsak mondhatni a singes kereskedőkről is. Zöltség, hagyma, gyümölcs s más efféle szükséges dolog annyi volt, hogy azt hitte volna az ember, miszerint ezek soha elnem kelnek — azonban ezek között oly nagy volt a forgalom, hogy bizony a szekerek nagyobb részben üresen mentek haza. Általában el lehet mondani, hogy nagyon forgalmas vásár volt ez s ennek egy másik tekintetből is ürvendhetünk, hisz iparosaink is előhozzák ekkorra készítményeiket s ha ebben is megvan a kellő forgalom, ez csak a hazai ipar fellendülésének a jele.

Ló-sorozat. Folyó hó 27-én városunkban a huszárság számára lovakot soroztak. Az előállított lovak közül mintegy 7 vállott be, a melyeket elég magas árakon 250, 280, 300, 325 és 350 frton vettek meg. Ez a jelenség ösztönözheti a lótartó gazdákat arra, hogy lovaikat minél jobban gondozzák.

— **Uj politikai napilap a vidéken.** A székelyföldön, Marosvásárhelytől megjelenő politikai hetilap, a „Marosvásárhely” október hó 1-ével napilappá alakult az „Székely Ellenész” czímmel. Az új lap a függetlenségi elveket fogja szolgálni szabaddelvi irányban. Szerkesztője dr. Sebess Dónos.

— **Oktobernek elsőjével...** Elkecseredetten szól az ének. Van hu, sirás mindenfelé, hisz érkezett az a keserves októbernek elaeje, a mely a legényt kiragadja nyugalmas otthonából s mely azt mondja oda, hogy: „katonának kell lenni a legénynek.” Elkecseredetten bucsúzik mindenkitől el falujában a rekruta, de legkeserűbb a válás otthon maradt kedvesétől. Három egész évig nem fogja meglátni s azután meg milyen lesz a távollét. — A keserves bucsúzásnak alig akar vége lenni, de balazik az ének „októbernek elsőjével be kell masirozni” a fájó szívvél bár, de megindul hosszú útjára, a honnan csak 3 év múlva tér vissza. Az ének is már elmaradt s a szigorú vezényszó feledtet mindent, mert hát meg kell tanulni a szolgálatot.

— **Papirgyár Udvarhely megyében.** Egy ülvös eszme kapott létet a folyó évi szeptember 19-én Székely-Udvarhelyen Hollai főispán elnökelete alatt a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kiküldöttének jelenlétében tartott ipar értekezleten. Kimondották, hogy Udvarhely megyében egy papirgyárt fognak létesíteni s erre felkéri a kereskedelmi miniszter támogatását is. Oly kérdés ez, mely a székelyságra nézve nagy fontossággal bír s megvalósítása esetén a nyomort nagyban fogja enyhíteni.

— **Meteor Szeged fölött.** Folyó évi szeptember 27-én délután négy óra tíz perczkor ritka szép égi tüneményt láttak a szegediek: egy gyermek fej nagyságu meteort, mely délnyugati irányból észak felé haladt. A meteornak hosszú farka

volt s bár a nap süttött mégis vakító fényesség támadt körülötte az égen.

— **Figyelmeztetés.** A kereskedelmiügyi m. kir. minisztérium a következő értesítést bocsátotta ki: Az osztrák értékű régi frankojezyek és a folyó évi január hó 1-vel forgalmon kívül nem helyezett egyéb régi értékek érvényessége folyó évi szept. 30-ával végleg megszűnik. A közönségnél kinlevő osztrák értékű régi frankojezyeket és egyéb régi értékeket ha azok valódiak, épok és használatlanok a posta- (és távirda-) hivatalok, folyó évi október 1-től bezárólag december hó 31-ig terjedő három havi határidő folyamata alatt — a bemutató kívánsága szerint — új kibocsátás (fillér értékjelzésű) frankojezyekre és egyéb értékekre becserélők. Folyó évi december hó 31-én túl az osztrák értékű régi frankojezyek és egyéb régi értékek becserélésre többé el nem fogadtatnak.

— **A tanító urak szives figyelmébe.** Szives tudomására hozzuk vármegyénk t. tanítói karának, hogy megjelent és lapunk kiadói hivatalában beszerezhető a „Tanítók zsebnaptára” szerkesztette Ember János; ára díszes vászonkötésben 1 korona. Ajánljuk továbbá a Császár Nándor és László Elek urak által szerkesztett „Csikvármegye Földrajza” című tanönyvet, mely számos képpel illusztrálva, most hagyta el a sajtót. Ára 32 fillér. — Kaphatók továbbá mindenféle iskolai nyomtatványok, u. m.: felvételi és mulasztási naplók, számadási és költségvetési nyomtatványok, ivenként és bekötve.

CSARNOK.

Az ábránd.

Etelka mindig bus, mindig bánatos lelkű volt. Ugy-ugy elmélázva találtam néha-néha kertjünkben a kis almafa alatt, hogy megérkezé semet, bárha nem épen szoktam halkán járni, mégis csak akkor vette észre, a mikor közvetlen mellette állottam, s köszöntésemmel álmaiból, a miket ugy ében szőtt lelkében felébresztettem. Ilyenkor a szép barátnőm zavarát mindenféleképen igyekezett eltakarni, de hiába való volt törekvése, mert önkénytelen megzaklatása elárulta, hogy lelke a kis almafa alul meszi elzál, meszi-meszi — el az ábrándok világába. Többször lévén alkalom Etelkát így látni, komolyan feltettem magamban, hogy behatóan megfigyelem az ábrándozást, had lássam saját tapasztalatomból; vajjon igazuk van-e azoknak, a kik az ábrándozást lelki betegségnek tartják. Ettől fogva csakugyan komoly megfigyelésem tárgya lett Etelka. Már régóta igazi, őszinte barátság fűzött össze minket, s így könnyű volt teljesen megismerni az ébenlévő Etelkát, de annál inkább próbára tette megfigyelő képeségemet az ábrándozó. Hisz az ábrándozás a lélek benső működése; bővebben kifejtve: a lélek vándorlása az általa szőtt fényes jövőben, vagy a való, de kedves múltban. Már most hogy tanulmányozzam én egy idegen léleknek ezt a benső működését?

Erre csak egy mód kínálkozott: ábrándozás közben az arcz komoly megfigyelése, mert hisz ha áll valahol az a régi mondas, hogy az arczon a lélek tükröződik vissza, ugy áll ez különösen az ábrándozásnál, hisz az ábrándozás egyik saját-sága, hogy az üntudatot félig elaltatja, teljes és éber üntudat nélkül pedig a zineskedés egyenlő a lehetetlenséggel. Az arcot tettem tehát megfigyelésem tárgyává. S nem is csalódtam — bevállott. Megfigyelésem eredménye nagyon érdekes lett. Etelka, a ki ében mindig oly bus és bánatos arczu volt, ábrándozás közben mindig megváltozott. Azt a lánykát, a ki ében mindenki csak szomorúságot látott, a kinek arczáról le

lehetett olvasni a szenvedések hosszú sorát, ilyenkor arczáról itélve, szűkegszerlen a legmegoldottabb, a legboldogabb teremések közé kellett sorozni.

Minél tovább tartott megfigyelésem, annál erősebb és erősebb lett az a tapasztalatom, hogy az ábrándozás jót tesz e lénykéval. Mind e mellett mégis felébredt valami kötey lelkemben; hogy vajjon nem épen az ábrándozás miatt szenved-e barátnőm oly sokat, nem az ábrándozás kölcsönzi-e, mikor ében van, arczára azt a szomorú, bánatos színt?

Bár tudom, hogy szegény Etelkának van csakugyan az ábrándozáson kívül is, a miért szenvedjen; van, a miért szomorú és bánatos legyen; még sem tudtam köteyememtől menekülni. Gondoltam, ha Etelka nem ábrándozna, ugy lassankint beletörődhetnék sorsába, lassan-lassan kiköltözhetne szívéből a bánat; de így az ábrándozás nem engedi, mert valahányszor felébred képzelgéseiből, mindannyiszor a való keserűen áll szemben álmaival. Hiába való volt most már minden további okoskodásom, hogy köteyem elhallgattassam, mivel az csakugyan észszerű alapon nyugodott. Ujra a megfigyeléshez, a tapasztaláshoz kellett nyulnom. Most már elhatároztam, hogy a hány ábrándozóval csak tehetem, mind megfigyelésem tárgyává teszem, és az így szerzett tapasztalatom fog dönteni köteyem fölött. Akadtam csakugyan több más ábrándozó is a megfigyelésem egyöntetűleg mindeniknél arra a tapasztalatra vezetett, hogy az ábrándozók megelégedettek, boldogok az ábránd perzeiben, szomorúak, bánatosak az ábrándon kívül; de mindeniküknek szomorúságát, bánatát nem az ábrándozás, hanem valami megelőző, vagy még tartó, kisebb-nagyobb szenvedés okozta. A végeredmény tehát az, hogy az ábránd az ábrándozás perzeiben boldogító; hogy a lelket az ábrándozás világába mindig valamiféle szenvedés küldi; s végül, hogy az ábrándozás utóhatásával csakugyan ében tartja a lélek fájdalmait. Kérdés most már, hogy vajjon ezek szerint lehet-e az ábránd lelki betegség? En azt hiszem, hogy nem. Hisz hatásiban csak egy van, a mi nem kedves, — a legutolsó; de hát ábrándozás nélkül is tud-e egykönnyen feledni egy érző kebel? Nem, nem feled az soha, a kinek az érzelmek mélyen véődnék lelkébe. Lehet-e tehát már most betegség az az állapot, a melyik boldogító perzezeket varázsol egy szenvedő lélek részére, a melyik elaltatja, habár pillanatra is a lélek fájdalmát. Nem, nem betegség az ábrándozás, hanem a szenvedő lelek saját-sága, a mely némileg azoknak kárptólást adott. Kárptólja boldogtalanságukban. Vagy talán örökké ajogjon ezeknek a szegény tereméseknek fájó lelkük, ne alkothassanak ők a maguk részére egy boldog világot, a melyet egy pár pillanattig ugyan, de mégis a lélek valónak képzelhet. Ne teremthessék meg a maguk részére legalább képzelhetően azt, a mit a rideg mostoha való nekik talán ugy sem ad soha? Oh hagyjuk az ábrándozókat, hagyjuk meg betegségükben, ne akarjuk őket kiüldözni abból a világból, a hol legalább egy pár pillanattig jól érzik magukat, ne akarjuk kigyógyítani olyan formán, hogy folyton, de folyton érezzék fájdalmukat, mert az így gyógyító orvosnak a beteg nagyon különösen mondaná az „Isten fizessé”-t.

Szerkesztői üzenetek.

Szentdomokosi. Azt hiszi, hogy lapunk gyűlőhelye a rozg verseknek. Nem ér semmit az egész vers — s ha a legkötönyebb volna is — nem tenők ki, mikor a kezdőbetűkből egy leánykát a nevét oly világosan kiteszi. A keresztény kitevésé még nem tesz semmit, de a vezeték nevet is odateszi. Papirkosárba vele.

Felcélás szerkesztő és kiadótulajdonos:

Szaboda József.

Fürdő megnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint a Templom-
utczában levő kád-fürdőt ujonan és czélszerűen berendezve megnyitottam,
mely — a hétfői napot kivéve — mindennap a közönség rendelkezésére áll.

Fürdő órák: reggel 8-tól 12-ig nőknek, 12-től esti 8 óráig férfiaknak.
A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel:

SZOPOS DOMOKOS.

1-3

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Új mosó és vasaló üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség szives tudomására hozni, miszerint a
Petres Ferencz ur házában (piacz-tér) egy
a mai kor igényeinek megfelelő

mosó és vasaló üzletet

nyitottam, hol elvállalok mindennemű férfi
és női fehérmű mosását és vasalását.

A nagyérdemű közönség szives párt-
fogását kérve, maradok

teljes tisztelettel:

PÁL ANNA.

1-6

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Üzletem a Hutter szállodával szemben.

H i r d e t é s.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy
üzletemet az őszi és téli szezonra is személyesen választott árukkal ren-
deztem be.

Különösen pedig: női divat szövetek, női diszkalapok, női kabátok és
gallérok, női és férfi fehérműek, parchetek, női divat-flanerek, vásznak,
asztalneműek, gyermek-, női és férfi cipők, nyakkendők, mindentéle pipere
cikkek stb-vel.

Üzletemet a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

Székelyhidý Sándor

női és férfi divat-üzlete Csik-Szeredában.

Női és férfi fehérműek, cipők, kalapok

3-3

Női ruhászövetek és hozzá való díszek.

Elvém mindig: kevés haszon, nagy forgalom.

Temetkezési intézet!

VAN szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy (Vár-utca) saját há-
zamban levő kész

KOPORSÓ-RAKTÁRAMAT

teljesen ujonan szereltem fel és minden a temetkezéshez szükséges cikkekkel elláttam; mivel üzle-
temet készpénzzel rendeztem be, azon helyzetben vagyok, hogy egy nagy koporsót felső, alsó
szemfödél, párna, cipő, harisnya és gyertyákkal együtt

csak 15 koronáért

és teljebb szolgálók m. t. vevőimnek. Nagyobb és díszesebb temetések teljes rendezését

40 koronától 600 koronáig vállalom el.

Továbbá bátor vagyok magamat ajánlani mindennemű épület- és butor-asztalos munkák olcsó
árban való csinós elkészítésére, miután a n. é. közönségek üzletem iránti szives jóindulatát kérem,
magamat becses pártfogásába ajánlva maradtam.

mély tisztelettel

Filó Károly,

műasztalos.

23-25